

Obsah

Seznam použitých zkratk

Předmluva k 1. vydání v nakladatelství Doplněk

ČÁST PRVNÍ

Základní pojmy a instituty

1. Úvod do ústavního práva

1.1. Pojem ústavního práva ČR a jeho vývoj

1.2. Veřejné právo a ústavní právo

1.3. Předmět ústavního práva a jeho vztah k jiným právním odvětvím

1.4. Ústavněprávní vztahy a jejich prvky

1.5. Prameny ústavního práva

1.5.1. Přehled pramenů ústavního práva ČR

1.5.2. Prameny ústavního práva a jiné normativní systémy

1.6. Odpovědnost a sankce v ústavním právu

1.6.1. Základy pojetí odpovědnosti v ústavním právu

1.6.2. Sankce v ústavním právu

1.6.3. Zvláštnosti ústavněprávní odpovědnosti a sankcí

1.7. Věda ústavního (státního) práva a její vztah k jiným vědním oborům. Ústavní právo jako učební obor právního studia

2. Úvod do teorie ústavy. Ústava jako základní zákon ČR

2.1. Historická podmíněnost ústavního vývoje

2.2. Historický vývoj ústav

2.3. Druhy ústav z hlediska jejich typologie

2.3.1. Ústavy právní a faktické

2.3.2. Ústavy ve formálním, materiálním a ideálním smyslu

2.3.2. Ústavy rigidní a flexibilní

2.3.3. Ústavy psané a nepsané

14

17

18

18

22

32

36

49

49

53

54

55

61

65

70

79

79

82

82

83

84

89

90

2.3.5. Ústavy reálné a fiktivní	92
2.3.6. Ústavy původní a přenesené	92
2.3.7. Ústavy revoluční, dohodnuté a oktrojované	93
2.3.8. Ústavy z hlediska státního zřízení a formy vlády	94
2.4. Funkce ústavy	94
2.5. Obsah Ústavy ČR	98
2.5.1. Ustanovení o organizaci a činnosti státu a jeho právu	99
2.5.2. Ustanovení vyjadřující vztah státu ke společnosti a jednotlivcům a jiným státům (vztahová ustanovení)	102
2.5.3. Ustanovení vyjadřující státní cíle a hodnoty, na které je stát vázán	103
2.5.4. Ústavní zákony a ústavní pořádek	105
2.5.5. Dynamismus a stabilita ústavy	109
2.5.6. Programová ustanovení v ústavě	116
2.6. <u>Forma ústavy</u>	116
2.6.1. Nadpis ústavy	117
2.6.2. Systematika ústavy	118
2.6.3. Vyšší právní síla ústavy	121
2.6.4. Ústavodárná procedura	125
2.6.5. Jazyk a délka ústavy	129

ČÁST DRUHÁ

Ústavní základy České republiky	131
3. Ústavní základy státní formy ČR	133
3.1. Forma ČR z hlediska ústavní úpravy	133
3.1.2. Ústavní základy územní organizace ČR	141
3.1.3. Ústavní základy formy státního režimu v ČR	142
3.2. Ústavní základy vnitřní a zahraniční politiky ČR	143
3.2.1. Ústavní základy vnitřní politiky ČR	145
3.2.2. Ústavní základy zahraniční politiky ČR	149
3.3. Státní symboly ČR	151
3.3.1. Pojetí a zakotvení státních symbolů ČR	151
3.3.2. Státní znaky	154

3.3.3. Státní barvy	154
3.3.4. Státní vlajka	155
3.3.5. Vlajka prezidenta republiky	156
3.3.6. Státní pečeť	156
3.3.7. Státní hymna	157
3.3.8. <u>Jiné formy symbolizující stát</u>	157
3.4. Ústavněprávní aspekty používání českého jazyka	160
3.5. Ústavněprávní aspekty <u>zániku ČSFR a sukcese ČR</u> jako jednoho z následnických států	162
3.6. Ústavní základy ekonomického systému ČR	166
3.7. ČR a mezinárodní společnosti	175
4. Principy konstitucionalismu v ČR	176
Exkurz	180
4.1. Principy demokracie. Ústavní koncepce suverenity lidu a formy její realizace	183
4.1.1. Ústavní pojetí lidu a jeho svrchovanosti v ČR	184
4.1.2. Ústavní principy demokratické vlády	188
4.2. Princip úcty k lidským a občanským právům a svobodám	199
4.3. Princip republikánský	201
4.4. Princip parlamentní demokracie	204
4.5. <u>Princip materiálního právního státu</u>	205
4.6. Princip unitárního státu	209
4.7. Princip svobody podnikání a ochrany vlastnictví	210
4.8. Princip samosprávy	212
4.9. Princip sociálního státu	214
5. Ústavněprávní aspekty územní organizace ČR	217
5.1. Pojem územní organizace státu	217
5.1.1. Unitární forma územní organizace ČR	219
5.1.2. Další aspekty územní organizace ČR	221
5.2. Státní území a hranice ČR	222
5.2.1. Vymezení státního území ČR. Územní výsost	222
5.2.2. Státní hranice ČR a jejich změny	228
5.2.3. Územněsprávní a územněsamosprávné členění ČR a jeho změny	232

5.3. Hlavní město ČR	236
6. Ústavní základy právního systému ČR	239
6.1. Prameny práva v ČR	239
6.1.1. Obecné otázky pojetí pramenů práva	239
6.1.2. Ústavněprávní vymezení pramenů práva	241
6.1.3. Vztahy mezi prameny práva v ČR	250
6.1.4. Soustava výhrad v právním systému ČR	258
6.1.5. Zmocnění, delegace, subdelegace a odkaz	261
6.1.6. Časové aspekty právních předpisů	265
6.2. Poměr českého ústavního práva k mezinárodnímu právu. Transformace mezinárodních smluv do vnitrostátního práva	266
6.2.1. Obecné otázky	266
6.2.2. Vývoj právní úpravy v ČR	268
6.2.3. Současná ústavní úprava vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva	270
6.3. Publikáčn í právo ČR	276
6.3.1. Pojem, formy publikace a funkce Sbírky zákonů	276
6.3.2. Platné publikáčn í právo	280
6.4. Interpretace v ústavn í m právu ČR	284
6.4.1. Základn í otázky interpretace v ústavn í m právu ČR	284
6.4.2. Druhy výkladu z hlediska s u bjektu	289
6.4.3. Základn í metody výkladu	293
6.4.4. Členěn í výkladu z hlediska jeho výsledku	305
6.4.5. Analogie a výklad	306
6.4.6. Základn í výkladov é směrnic e v ústavn í m právu ČR	310

ČÁST TŘETÍ

Základní instituce spojení společnosti a státu	317
7. Politicke strany v právním řádu ČR	319
7.1. Právo politick y ch stran v ČR	320
7.2. Právn í vymezen í politick y ch stran a hnutí	321
7.3. Právn í úprava organizace a činnosti politick y ch stran	336

7.3.1. Politické strany a hnutí jako nositelé základních práv a svobod	337
7.3.2. Vznik politických stran	339
7.3.3. Úprava vnitřních otázek činnosti politických stran a hnutí	343
7.3.4. Právní základy postavení člena politické strany	345
7.3.5. Politické strany a hnutí a stát a územní samosprávné celky	348
7.3.6. Zánik politických stran a hnutí	350
7.3.7. Hospodaření politických stran a hnutí a jejich financování	354
8. Formy realizace státní moci a práva na samosprávu	367
8.1. Přímá demokracie	369
8.1.1. Referendum jako forma výkonu státní moci	371
8.1.2. Referendum jako forma výkonu práva na samosprávu	372
8.2. Právní úprava přímého výkonu státní moci občany	373
8.3. Místní referendum	373
8.3.1. Místní referendum, jeho druhy a předmět	373
8.3.2. Osoby oprávněné hlasovat v místním referendu	375
8.3.3. Území pro hlasování	376
8.3.4. Stadium přípravy místního referenda	376
8.3.5. Stadium hlasování	379
8.3.6. Zjištění výsledků hlasování	379
8.3.7. Kontrola výsledků hlasování	380
8.3.8. Závaznost rozhodnutí v místním referendu	381
8.4. Zastupitelská demokracie	382
8.4.1. Volby jako jediný způsob ustavení Parlamentu a orgánů samosprávy	382
8.4.2. Povaha mandátu poslance, senátora a člena zastupitelstva	383
8.5. Jiné formy účasti na správě veřejných záležitostí	394
9. Volby a volební právo pro parlamentní a obecní volby	396
9.1. Svobodné a demokratické volby a jejich funkce	397
9.1.1. Východiska právní úpravy svobodných voleb	397

9.1.2. Funkce voleb	398
9.2. Volební systém pro parlamentní a obecní volby v ČR	400
9.2.1. Základní rysy volebního systému pro volby do Parlamentu ČR	403
9.2.2. Základní rysy volebního systému pro volby do zastupitelstev územní samosprávy	406
9.3. Volební právo v objektivním a subjektivním smyslu	407
9.3.1. Volební právo v objektivním smyslu	407
9.3.2. Povaha volebního práva v subjektivním smyslu a jeho principy	409
9.3.3. Všeobecnost volebního práva	411
9.3.4. Rovnost volebního práva	413
9.3.5. Přímost volebního práva	414
9.3.6. Tajnost hlasování	415
9.3.7. Princip svobodných voleb	415
9.4. Stadia volebního procesu	416
9.4.1. Organizačně-přípravné stadium voleb	417
9.4.2. Hlasování	432
9.4.3. Zjištění výsledku voleb a jeho uveřejnění	434
9.4.4. Další otázky voleb a volebního práva	446
10. Územní a jiné formy samosprávy	448
10.1. Pojem a formy samosprávy	448
10.2. Ústavní úprava územní samosprávy	452
10.2.1. Územní samospráva jako politické právo jedince	453
10.2.2. Územní samospráva jako právo územního samosprávného celku	453
10.3. Obsah ústavního práva na územní samosprávu	455
10.3.1. Samospráva jako forma veřejné moci	456
10.3.2. Nositel práva na územní samosprávu a jeho subjekt	461
10.3.3. Personální základ územní samosprávy. Občanství územního samosprávného celku	462
10.3.4. Území samosprávného celku	465

10.3.5. Zastupitelská forma výkonu práva na samosprávu	467
10.3.6. Záruky práva na samosprávu před zásahy státní moci	468
10.4. Zastupitelstvo jako orgán územní samosprávy	469
10.4.1. Název a sídlo zastupitelstva obce	469
10.4.2. Způsob zřízení a ustavení	470
10.4.3. Složení a nároky na výkon funkce	471
10.4.4. Vnitřní organizace zastupitelstva obce	471
10.4.5. Pravomoc a působnost zastupitelstva	472
10.4.6. Organizační pravidla činnosti zastupitelstva	476
10.4.7. Právní status člena zastupitelstva obce	481
10.5. Místní referendum	485
10.6. Výkon obecní samosprávy jinými orgány obce	486
10.7. Jiné formy samosprávy	487
11. Zvláštní ústavní instituty ochrany společnosti a státu	493
11.1. Řádné právní prostředky ochrany státu a společnosti	498
11.2. Mimořádné stavy a prostředky	501
11.2.1. Mimořádné situace, kdy je ohrožen život národa nebo existence státu podle mezinárodních smluv podle čl. 10 Ústavy ČR	502
11.2.2. Vnitrostátní ústavní úprava mimořádných stavů	503
11.3. Právo na odpor	514
Seznam literatury citované v 1. dílu	519
Ediční poznámka	535

